

SHARCIGA 30 Luulyo 1970, L. 38.

Xeerka Rugta Ganacsiga.

MADAXWEYNAHA GOLAHA SARE EE KACAANKA

Markuu arkay Axdiga Koowaad ee Kacaanka 21 Oktoobar 1969;
Markuu arkay Go'aanka Golaha Sare ee Kacaanka n. 16kii Janaayo 5, 1970;
Iyada oo la tixgalinayo baahida loo qabo in la soo saaro Xeer Rugta Ganacsiga Soomaaliyeed;
Markuu garwaaqsaday oggolaanshaha Golaha Sare ee Kacaanka;
Wuxuu soo saaray Xeerkan

Cutubka 1aad

Dhisidda, Shaqada iyo Awoodaha Rugta Ganacsiga

Qod. 1

Hay'ad

1. Waxaa la assaasay Rugta Ganacsiga Soomaaliya.
2. Rugta waa hay'ad dowladeed oo leh shaqsiyad qaanuuneed iyo maareyn madaxbannaan.
3. Rugta waxay xaruun ku leedahay magaalada Muqdisho waxaana laga yaabaa inay laamo ka sameysato goobo kale oo ka tirsan Jamhuuriyadda Dimuqraadiga Soomaaliya, haddii iyo goorta ay u muuqato inay lagama maarmaan tahay.
4. Rugta waxaa xakameynayo Xoghayaha Dowladda ee Warshadaha iyo Ganacsiga.

Qod. 2

Ujeeddooyinka

Rugta Ganacsiga waxay leedahay awoodahan soosocda, marka lagu daro kuwa uu sharci gaar ah siiyay:

- a) daabacaadda meerkurida, liistada ascaarta, buugaagta sanadka, joornaalada xilliyeedka, macluumaadka leh dabecadaha dhaqaale, warshadaha iyo beeraha.
- b) haynta diiwaan gelinta shirkadaha ku hawlan ganacsiga, warshadaha iyo beeraha;
- c) iskuduwidda iyo ururinta caadooyinka iyo dhaqamada Soomaaliya;
- d) soo koobid iyo socodsiinta xogta tirakoobka ee ku saabsan Ganacsiga, Warshadaha iyo Beeraha;
- e) ururinta iyo kaydinta muunad wax soo saar, dhoofin iyo soo dejinba;
- f) waa in la baaro dhibaatooyinka oo dhan oo saameeya dhaqaalaha Soomaaliya, sidoo kale baaritaanku waa in loo maro iskaashiga Guddiyo gaar ah oo ka kooban khubarro ee maaddooyinka sida gaarka ah looga hadlaayo;
- g) in la dardar galiyo abuurista goleyaal dhexdhexaadin ah si loo xaliyo khilaafaadka ganacsiga, warshadaha ama arrimaha beeraha, nidaaminta howlahooda; sidoo kale waxay u magacaabi karaan, markay soo codsadaan dhinacyada, garqaadeyaal xalliyo khilaafaadka u dhexeeya ganacsatada, warshadaha iyo beeraleyda;
- h) soo bandhigi karaan waxqabad kasta oo faaiido u leh horumarka dhaqaalaha dalka;

- i) abaabulista kaqeybgalka Soomaaliya ee carwooyinka caalamiga iyo kuwa maxalliga ah iyo bandhigyada lagana abaabulo Carwada Soomaaliya;
- j) Magacaabista, markuu oggolaado Xoghayaha Dawladda ee awoodda u leh iyadoo lagu saleynayo qodobbo xeer gaar ah uu xusi doono dadka awoodda u leh in ay maamulaan, inay buuxiyaan doorka khubarada ganacsiga, warshadaha iyo beeraha, qiimeeyayaasha dadweynaha iyo canshuur qaadeyaasha dadweynaha iyo dhexdhexaadiyayaasha dadweynaha; xafido diiwaanka dadka wax dhoofiyo iyo jaan-gooyayaasha kuwa qaada suufka;
- m) in la habeeyo, kadib heshiis lala galo wasaaradaha ay khusayso, u dirista ergooyinka shirarka, golayaasha iyo xubnaha leh dhaqan, ganacsi iyo wax la mid ah;
- n) in ay abuuraan suuqa saamiyada ganacsatada iyo ganacsigaba;
- o) u sameynta soo jeedin dano dhaqaale ee dhamaanteed loo soo gudbiyo Maamulka Guud.

Qod. 3 **Awoodaha Rugta**

Waxaa la siiyay awoodaha lama huraanka ah Rugta Ganacsiga si ay u gaarto himilooyinkeeda sida sharciga waafaqsan.

Cutubka 2aad **Heykalka**

Qod. 4

1. Xubnaha Rugtu waa:
  - a) 11 Maareeyaha Guud;
  - b) 11 Golaha La-tashiga, oo ka kooban Maareeyaha Guud, oo isagu guddoominayo iyo 6 xubnood oo kale oo uu magacaabay Xoghayaha Dowladda ee Wasaaradda Warshadaha iyo Ganacsiga ee qaybaha ku xusan qodobka 13aad ee Sharcigaan.
2. Koontaroolka xisaabaadka ee Rugta waxaa iska leh Hantidhowrka Guud.

Qod. 5

1. 11 Agaasimaha Guud ee Rugta Ganacsiga waxaa lagu soo magacaabaa Go'aan Madaxweynaha Golaha Sare ee Kacaanka, kadib markuu dhegeystay soo jeedinta Xoghayaha Dowladda ee Wasaaradda Warshadaha iyo Ganacsiga, ka dib markii uu la tashaday Golaha Kacaanka Sare.
2. La-Taliyayaasha waxaa lagu magacaabaya Go'aanka Xoghayaha. Dowladda ee Wasaaradda Warshadaha iyo Ganacsiga, kadib markuu dhegeestay aragtida Agaasimaha Guud ee Hay'ada.
3. Dadka aan kor ku soo sheegnay waxay sii hayaan xafiiska muddo aan ka badnayn 2 sano, haddii aan la beddelayn mooyee.
4. Xubnaha aan kor ku soo sheegnay waxaa looga xayuubiyaa xafiiska si la mid ah magacaabista.

Qod. 6 **Isku-Xirnaan la'aan**

Looma magacaabi karo lataliyeyaal Rugta Ganacsiga:

- a) Dadka khilaaf uu kala dhexeeyo isla iyada;
- b) Kuwa mushahar ka qaata xarumaha ay Rugtu maamusho;

- c) Kuwa iyagoo lacagtii Rugta maamulay, aan keenin xisaab celin;
- d) Kuwa iyaga oo lagu leeyahay deyn dareere ah oo ku wajahan Rugta, si sharci ah loogu meeleeeyay la daahid aan sabab laheyn;
- e) Maamulayaasha Rugta Ganacsiga ama hayadaha oo loo xil saaray kormeerka, waxaa la cadeeyay inay masuul ka yihiin maamulka iyo xariirka madaniga ah ee howlahooda maamul;
- f) Kuwa ku jira xaalad is-dhexgal la'aan ama karti la'aan;
- g) Ganacsadeyaal laga bilaabo taariikhda lagu caddeeyey inay yihiin kuwo musalafiin ama cayr ah illaa ay xaaladdu khasaare gaadhay.
- h) Kuwa lagu xukumay kala-goyn xafiisyada dawladda muddada ay soconeyso oo dhan;
- i) Kuwa lagu xukumay, iyada oo aan loo eegin ciqaabta lagu soo oogay, dambiyada soo socda: lunsashada, laaluushka, musuqmaasuq ee sarkaal dadweynaha, ku xadgudubka sumadaha iyo haynta ama xafiddida shabadaha dadweynaha, jebinta heshiisyada iyo khayaanada bixinta hantida dadweynaha, jilitaanka dambi iyo cay, been abuur, urur burcadnimo, dambi ka dhan ah caqiidada bulshada; dembiyada ka dhanka ah hantida ee xafiis ahaan la daba geli karo iyo kicitaan ama sallifaad dhagar ah.

Qod. 7

Hawlaha Maareeyaha Guud

Maareeyaha guud wuxuu matalaa Rugta, wuxuuna isugu yeeraa gudoomiyaana Golaha La-talinta Rugta wuxuuna mowduucyada dul dhigaa ajendaha.

Wuxuu fuliyaa go'aannada Golaha Latalinta.

Wuxuu mas'uul ka yahay Maamulka Rugta inta sharcigu xadiday.

Qod. 8

Hawlaha Golaha La-talinta

Golaha Latalinta wuxuu go'aamiyaa siyaasada guud ee Rugta, isagoo ixtiraamayo awaamiirta uu Xoghayaha Dowladda, waqti ka waqti, uu siinayo si habsami ugu socodaan howlaha Rugta.

Qod. 9

Masuuliyadda Qofka Shaqaalaha

Shaqaalaha Rugta, oo uu ku jiro Agaasimaha Guud, waxay leeyihiin isla waajibaadka shaqaalaha rayidka ah ee Dowladda. Heerkooda sharci waxaa lagu sheegi doonaa xeer.

Cutubka 3aad

Sinaanta, Talooyinka Maaliyadaha, Xisaabinta iyo Xakamaynta

Qod. 10

Hantida Rugta

Rugta Ganacsiga Soomaaliyeed waxay bixisaa kharashaadka ku baxa howlaheeda, iyo sidoo kale dakhliga ka soo gala hantida, dakhligaasoo:

- a) laga soo qaado khidmadaha aqbalaadda xubnaha;
- b) ajuurada kaqeybgalka sanadlaha ee xubnaha;
- c) laga soo uruuriyay xuquuqda ku saabsan shahaadooyinka iyo waxa ay ku kacayso, marka laga reebo kuwa loogu talagalay xeerarka hadda jira waa lacag la'aan;

- d) tabarucaad kastoo ka yimaado Dowladda iyo adegyada guud ee danaha dhaqaalaha dalka oo ay bixiso Hay'addu.
- e) tabarucaad isxilqaan ah iyo tabarucaad dhinac saddexaad ah;
- f) laga bilaabo ajuurada diiwaangelinta ee doorarka lagu xusay xarafka i) qod. 2 ee Sharcigaan;
- g) Dakhliyada kala duwan.

Xuquuqda lagu sheegay xarfaha c) iyo f) waxaa lagu go'aaminaya wareegtada Xoghayaha Dowladda ee Wasaaradda Warshadaha iyo Ganacsiga.

Qod. 11

Miisaaniyadda

Ugu dambaystii Oktoobar 31 ee sannad kasta, Rugta Ganacsigu waa inay u gudbisaa miisaaniyadda sanad maaliyadeedka ee soo socdo si loo oggolaado Xoghayaha Dowladda ee Wasaaradda Warshadaha iyo Ganacsiga.

Inta lagu gudajiro bisha Abriil, Rugtu waa in ay u dirtaa isla Xoghayaha Dowladda si loo ansixiyo, dheelitirka ugu dambeeya ee sanad maaliyadeedkii dhacay iyo xaalada aasaaska ee hantida oo uu la socdo dukumiintiyada taageeraya.

Miisaaniyadda, isku dheelitirka ugu dambeysa, iyo xaalada hantida waa in la soo buuxiyo iyada oo la raacayo foomam isku mid ah oo lagu sheegi doono xeerka lagu hirgelin doono Sharcigaan.

Qod. 12

Sannad Maaliyadeed

Sannad maaliyadeedka Rugta Ganacsiga wuxuu bilowdaa Janaayo 1deeda waxuuna dhammaadaa Disembar 31-deeda sannad kasta.

Qaybta 4aad

Qod. 13

Isqorista, Qaybaha, Dacwada iyo Diiwaan Galinta

Si go'aan looga gaaro ujeeddooyinka go'aaminta khidmadaha diiwaangelinta xubnaha Rugta Ganacsiga waxaa loo qaybiyaa qaybaha soo socda.

1. Koox:
  - Bangiyada Ganacsiga, Shirkadaha Caymiska, Shirkadaha Ganacsiga iyo Warshadaha oo leh raasamaal ka sareeyo Sh.Somaali 300,000.
2. Koox:
  - Shakhsiyaadka iyo hay'adaha sharciga ee qabto ganacsi iyo warshad, haystana shatiga dhoofinta oo leh raasamaal aan ka badnayn Sh. Somaali 300,000.
3. Koox:
  - Milkiilayaasha beeraha waawyn ee soo saaro muuska iyo alaabada kale ee la dhoofiyo.
4. Koox:
  - Dadka dabiiciga ah iyo kuwa sharciga ah ee fuliya ganacsiga iyo warshadaha ee wata shatiga Nooca I.

5. Koox:

— Dadka dabiiciga ah iyo dadka sharciga ah ee fuliya ganacsiga ama warshadaha haystana shatiyada nooca II.

6. Koox:

— Dadka dabiiciga ah iyo kuwa sharciga ah ee fuliya ganacsi ama warshado haystana shatiyada Nooca III.

Lacagta sanadlaha ah ee koox kasta waa kuwan soo socdo:

1. KOOXDA	.	.	.	.	Sh.	So.	600
2. KOOXDA	.	.	.	.	Sh.	So.	300
3. KOOXDA	.	.	.	.	Sh.	So.	100
4. KOOXDA	.	.	.	.	Sh.	So.	50
5. KOOXDA	.	.	.	.	Sh.	So.	30
6. KOOXDA	.	.	.	.	Sh.	So.	20

Maamulka Dowladda Hoose wuxuu ururin doonaa xuquuqaha kor ku xusan iyaga oo 5akil ka ah Rugta Ganacsiga markay cusbooneysiinayaan shatiyadaha hawlgalka.

Haddii khidmadaha sanadlaha ah aan lagu bixin 90 maalmood gudahood laga soo bilaabo taariikhda la cayimay, qofka aan gudan waajibka waxaa looga baahan doonaa inuu bixiyo ajuurada la sheegay oo lagu daray ganaax maamul oo u dhigmo isla lacagta.

Qod. 14

Isqorista

1. Diiwaangelinta Rugta Ganacsiga waxay qasab ku tahay dadka dabiiciga ah iyo kuwa sharciga ah ee ka diiwaan gashan diiwaangelinta canshuur bixiyeyaasha dakhligooda fuliya howlaha ganacsiga, warshadaha iyo beeraha.

2. Diiwaangelinta waxaa lagu sameyn doonaa kadib codsi u gudbiyay Xoghaynta Rugta Ganacsiga warqad caadi ah oo ay siinayaan dhinacyada danaynaya 30 maalmood laga bilaabo bilowga hawsha; haddii ay dhacdo in wax qabadkan lagu saleeyo arrinta ruqsadaha amarka, 30 maalmood gudahood laga bilaabo taariikhda la soo saaray.

Si kasta ha noqotee, Rugta Ganacsiga, marka baaritaannada ku habboon la sameeyo, waxay diyaarin doontaa diiwaangelinta kuwa ka tagay ama ka daahay gudbinta dalabka, marwalba waxay ku xiran yihiin adeegsiga qodobka 17.

3. Waqtigii la keeno dalabka xafiiska, ama haddii ay diiwaangelintu u dhacdo xafiis ahaan, oo ay soo codsato Rugta Ganacsigu, dhinacyada daneeya waxaa laga doonayaa inay bixiyaan khidmad go'an oo ah Sh. Somaali 10 (toban).

4. Xubnaha diiwaangashan waxaa sidoo kale laga rabaa inay bixiyaan khidmad sanadeed. Si taas loo gaaro, xubnaha ka diiwaangashan Rugta Ganacsiga waxaa loo qaybiyaa kooxo.

Qod. 15

Cabasho

Xubnaha Rugta Ganacsiga waa in ay 15 maalmood gudahooda markay dhacdadu dhabowday, la socodsiiyaan wixii isbedel ah ee ku dhacay xaaladda dhabta ah iyo sharciga shirkadaha iyo shirkadaha dadka iska leh.

Joojinta shaqada iyo kala dirista Shirkadaha waa in lagu soo wargaliyaa 15 maalmood gudahood laga bilaabo maalinta ay dhabowday dhacdada.

Dadka dabiiciga ah iyo kuwa sharciga ah ee waqtiga uu dhaqan galayo sharcigan ku jira shuruudaha lagu sheegay faqrada hore waa iney sameeyaan cabashada kor ku xusan 19 maalmood gudahooda laga soo bilaabo maalinta uu dhaqan galo sharcigan.

Qod. 16
Kaydinta Diiwaanka

Rugta Ganacsiga waa inay soo aruurisaa oo ay la socotaa diiwaangelinta shirkadaha. Keydinta saxiixayada milkiilayaasha iyo qareennada Shirkadaha, agaasimayaasha Shirkadaha waxaa lagu sameyn karaa qoraal rasmi ah oo lagu shaaciyo diiwaanka Shirkadda. Diiwaanka shirkadaha waxaa la baari karaa qof kasta oo ka codsado Xoghayaha Rugta.

Cutubka 5aad
Qodobbo kama Dambeys ah

Qod. 17

Guuldareysiga ama dib-u-dhaca dacwada ee xaqiiqooyinka lagu muujiyey qod. 15 waxaa lagu ciqaabayaa ganaax lacageed oo gaarayo Sh. So. 300. Maareeyaha Guud ee Rugta Ganacsiga ayaa looga baahan yahay inuu u gudbiyo dambiilayaasha maamulka garsoorka si loogu qaado ciqaabtan aan soo sheegnay.

Ka gaabinta u hogaansamidda faqradda koowaad ee qod. 14 waxaana lagu ciqaabay ganaax ilaa Sh. So. 100 (boqol) iyo Rugta Ganacsiga ayaa ilaalin doonta diiwaangelinta.

Cutubka 6aad
Xeerarka, Baarista, Wadashaqeynta iyo Kala Dirista

Qod. 18
Xeerarka

Xeerarka Rugta Ganacsiga iyo Warshadaha waxaa lagu soo saari doonaa Xeer Golaha Sare ee Kacaanka, kadib soo jeedinta Xoghayaha Dowladda ee Warshadaha iyo Ganacsiga.

Qod. 19
Baarista

Xoghayaha Dowladda ee Warshadaha iyo Ganacsiga, haddii iyo goorta ay tani u muuqato mid lama huraan ah, wuxuu amri karaa kormeerka Rugta.

Qod. 20
Wadashaqayn

Maamullada iyo heyadaha dowladda iyo kuwa gaarka loo leeyahay waxaa ku waajib ah inay siiso Rugta Ganacsiga macluumaadka loo baahan yahay iyo macluumaadka ay soo codsadeen.

Qod. 21
Kala Diris

Xaaladaha la cadeeyo in ay dhacday kala-sooc aan la hubin, xubnaha Rugta waxaa lagu kala diri karaa go'aan uu soo saaray Gudoomiyaha Golaha Sare ee Kacaanka, kadib markuu soo jeediyo Xoghayaha Dowladda ee awoodda u leh marka uu dhageesto kadib Golaha Xoghayeyaasha.

Xaaladdan oo kale maamulka Rugta waxaa loo dhiibayaa Guddoomiye aan caadi ahayn oo uu ku magacaabay wareegto Madaxweynaha Golaha Sare ee Kacaanka, kadib markuu soo jeediyo Xoghayaha awooda u leh.

Qod. 22
Dhaqan Galka

Xeerkan ee Rugta wuxuu dhaqangelaya 15 maalmood kadib marka lagu faafiyo Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda Dimuqraadiga Soomaaliya.

Cid kasta oo mas'uul ka ah waxaa ku waajib ah inay dhawrto oo dhaqan galiso Sharcigaan.

Muqdisho, July 30, 1970.

MADAXWEYNAHA
Golaha Sare ee Kacaanka
Sarreeye Gaas. Maxamed Siyaad Barre